

ที่ สศ ๐๐๐๑/๙๕๔

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า พญาไท กทม. ๑๐๕๐๐

๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “การมีส่วนร่วม
ของประชาชน”

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๔๘๔
ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชุดที่ ๑ ได้เสนอความเห็นและ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน
พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งดำเนินการภายใต้รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อมาสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๒ ซึ่งดำเนินการในช่วงรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง
จึงดำเนินการศึกษาเรื่องดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคณะทำงานการมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ
และสนับสนุนเครือข่าย ได้ดำเนินการจัดทำเวทียุบายสาธารณะในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน
ครอบคลุม ๗๖ จังหวัด พร้อมทั้งศึกษาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.
ของสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ ๑ ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ
ได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อจัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี (รายละเอียดปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) โดยความเห็นมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. รัฐบาลต้องผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.
๒. ระหว่างที่พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ. ยังไม่บังคับใช้ รัฐบาลต้อง
ยกระดับความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่าง
ต่อเนื่อง

/๓. รัฐบาล ...

๓. รัฐบาลต้องสนับสนุนให้องค์กรที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเป็นศูนย์รวมในการเผยแพร่ให้ความรู้ และกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ทราบ ในโอกาสแรกด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโคทม อารียา)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักส่งเสริมและประสานการมีส่วนร่วมองค์กรเครือข่าย

โทร. ๐ ๒๖๑๒ ๙๑๗๗, ๐ ๒๖๑๒ ๙๒๒๒ ต่อ ๒๖๓, ๒๗๒

โทรสาร ๐ ๒๖๑๒ ๖๙๐๐ - ๑

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 กำหนดบทบัญญัติในการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้หลากหลายด้านอย่างกว้างขวาง และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ในความเป็นจริงการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในส่วนของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย เช่น การที่กฎหมายบางฉบับไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม การที่ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเฉพาะ หรือการที่บทบัญญัติของกฎหมายและกฎหมายลำดับรองหลายฉบับยังคงให้อำนาจแก่หน่วยงานของรัฐมากเกินไป เป็นต้น

นอกจากนี้ ปัญหาและอุปสรรคในด้านสังคมและวัฒนธรรมก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญฯ กำหนดไว้ย่อมจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง หากประชาชนจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิและวิธีการมีส่วนร่วม รวมถึงขาดความกระตือรือร้นสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ดังนั้น รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนอย่างจริงจังให้กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ

จากสภาพการณ์ดังกล่าว สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชุดที่ 1 จึงร่วมศึกษาวิจัยกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 จัดทำโครงการสัมมนาความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นทั่วทุกภาคของประเทศ รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้จริงในสังคมไทย ผลจากการดำเนินโครงการดังกล่าวทำให้ได้มาซึ่ง "ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ." อันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านกฎหมาย และได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2548

สภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 2 จึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบกับได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ. ของสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1 มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และจัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อรัฐบาลต่อไป

2. ขั้นตอนการศึกษาและการดำเนินการ

2.1 สภาพที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1

สภาพที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1 ทำการศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตาม “โครงการศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน” รวมทั้งจัดทำเวทีโดยคำนึงถึงประชาชนทุกภาคส่วน โดยมีกลุ่มต่างๆ เข้าร่วมระดมความคิดเห็น ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้นำท้องถิ่น/นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มข้าราชการที่ทำงานกับชุมชน (สาธารณสุข พัฒนาชุมชน กศน. ฯลฯ) กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มทนายความ กลุ่มหอการค้าจังหวัด กลุ่มอุตสาหกรรมจังหวัด กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาชุมชน กลุ่มแรงงาน และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น ครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาค ในประเด็นที่หลากหลาย

ส่วนในกรุงเทพมหานคร ได้มีการระดมความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มกรรมการการมีส่วนร่วม กรรมการสิทธิมนุษยชน กลุ่มคณะกรรมการกฤษฎีกา กลุ่มนักกฎหมาย และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานด้านการมีส่วนร่วม เป็นต้น โดยประเด็นที่ทำการระดมความคิดเห็นคือ ประเด็นการบังคับใช้กฎหมายกฎหมายการมีส่วนร่วมควรมีบทลงโทษหรือไม่และอย่างไร แนวปฏิบัติเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมนั้นควรเป็นอย่างไร

2.2 สภาพที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 2

2.2.1 คณะทำงานการมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ และสนับสนุนเครือข่าย มีการประชุมทุกเดือน เดือนละ 2 ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจและขับเคลื่อนเรื่องการมีส่วนร่วม กระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วมของบ้านเมือง

2.2.2 ร่วมทำเวทีกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 7 เวที ช่วงปี 2549 - 2550 ในประเด็น “การส่งเสริมองค์ความรู้ของประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น”

2.2.3 ร่วมทำเวทีกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 6 เวที ช่วงปี 2550 - 2551 ในประเด็น “สิทธิหน้าที่ กับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ”

2.2.4 จัดทำเวทีนโยบายสาธารณะในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 50 ครั้ง ครอบคลุม 76 จังหวัด

2.2.5 ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ. ของสภาพที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1 ให้สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 โดยศึกษาร่างพระราชบัญญัติจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สภาพที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โครงการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการมีส่วนร่วมฯ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2.2.6 ส่งแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้กับโครงข่ายความร่วมมือกับสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 76 จังหวัด เพื่อช่วยระดมความคิดเห็น เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2551

2.2.7 จัดเวทีรับฟังเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ ห้องประชุม 1 สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อาคารพญาไทพลาซ่า ราชเทวี กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2551 โดยเชิญผู้เข้าร่วมจำนวน 152 คน ซึ่งกระจายครอบคลุมทุกภูมิภาค

2.2.8 ส่งแบบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้กับโครงข่ายความร่วมมือกับสภาที่ปรึกษาฯ 76 จังหวัด เพื่อช่วยระดมความคิดเห็นเป็นครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2551

3. หลักการและสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมเป็นเพียงรูปแบบและพิธีกรรมเท่านั้น ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง อีกทั้งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความศรัทธาและเชื่อมั่น และยังไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการและเนื้อหาของการมีส่วนร่วม ทำให้การมีส่วนร่วมยังเกิดปัญหาและอุปสรรคอีกเป็นจำนวนมาก การออกกฎหมายเรื่องการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดอำนาจบังคับใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีสาระสำคัญดังนี้

3.1 การสนับสนุนส่งเสริมเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ได้แก่

- 3.1.1 การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านแก่ประชาชน
- 3.1.2 การรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชน
- 3.1.3 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและตัดสินใจ
- 3.1.4 การให้ประชาชนร่วมมือในการดำเนินการและตัดสินใจ
- 3.1.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ

3.2 การรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในกระบวนการการมีส่วนร่วม

3.2.1 กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 87 ได้รับการรับรอง คุ้มครองและนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ อันเป็นการขัดขวางการใช้สิทธิและเสรีภาพโดยชอบด้วยกฎหมาย

3.2.2 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ และในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ถือว่าเป็นการละเลยเพิกเฉยต่อวินัยของการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

3.2.3 รับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

- (1) การผังเมือง
- (2) การจัดรูปที่ดิน
- (3) การปฏิรูปที่ดิน
- (4) การดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- (5) การดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนหรือสังคม
- (6) การจัดการทรัพยากร และโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ (Mega Project)

3.2.4 กำหนดระดับของการให้การคุ้มครองและนำไปปฏิบัติ ซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจะต้องคำนึงถึงโอกาสในการพัฒนาระดับของการมีส่วนร่วมจากระดับแรกจนถึงระดับสุดท้าย

3.2.5 กำหนดให้การละเลยหรือเพิกเฉยของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาจากระดับของการมีส่วนร่วมตามลำดับ อาจเป็นเหตุในการร้องเรียนเรื่องดุลยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด

3.3 การยกระดับความรู้ของประชาชนในมิติต่างๆ เพื่อเสริมศักยภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชน จำเป็นต้องมีหลักสูตรเรื่องนโยบายสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อประเทศ และวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีศักยภาพเพียงพอในการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจให้สภาองค์กรชุมชน หรือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการ

3.4 รัฐต้องดำเนินการให้มี พ.ร.บ. การมีส่วนร่วมฯ ให้เป็นกฎหมายที่สามารถควบคุมบังคับใช้ได้โดยเร็ว เพื่อให้เกิดการพัฒนาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นจริงตามรัฐธรรมนูญฯ ทั้งนี้ ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ควรจะมีคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนวางนโยบาย และกำกับกำกับการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้เกิดพัฒนาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกมิติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการการมีส่วนร่วมฯ ที่เกิดขึ้น มาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา เพื่อให้กระบวนการคัดเลือกมีความเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

4. ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

4.1 เเร่งรัดและผลักดันให้มีพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ. (กรณีนี้สภาที่ปรึกษาฯ ได้ส่งร่าง พ.ร.บ.การมีส่วนร่วมฯ มาพร้อมนี้)

4.2 ในระหว่างที่ พ.ร.บ. การมีส่วนร่วมของประชาชน ยังไม่บังคับใช้ ให้รัฐบาลส่งเสริม ทรนรงค์ เผยแพร่ ยกระดับความรู้แก่ประชาชน รวมทั้ง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ พนักงานรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อให้ รับทราบและตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

4.3 สนับสนุนให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาพัฒนาการเมือง เป็นต้น ร่วมมือกันเป็นศูนย์รวมในการเผยแพร่ให้ความรู้ และกระตุ้นให้เกิดกระบวนการการมีส่วนร่วม ของประชาชนในสังคมไทย โดยประสานงานกับภาครัฐ องค์กรอิสระ และภาคประชาชน ทั้งนี้ สภาที่ปรึกษาฯ ยินดีให้ความร่วมมือในเรื่องนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่.....
เป็นปีที่..... ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชน พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 4 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ หรือประกาศ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบและประกาศตามวรรคหนึ่งที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

สิทธิของประชาชนในกระบวนการการมีส่วนร่วม

มาตรา 5 สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ซึ่งได้รับรองไว้ในมาตรา 87 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ย่อมได้รับการคุ้มครองและนำไปปฏิบัติ

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการใช้สิทธิและเสรีภาพโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามหมวดนี้

มาตรา 6 หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่

การไม่สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องย่อมถือว่าเป็นการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 7 การคุ้มครองและนำไปปฏิบัติซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามมาตรา 5 จะต้องคำนึงถึงโอกาสในการพัฒนาระดับของการมีส่วนร่วมจากระดับแรกจนถึงระดับสุดท้าย ดังต่อไปนี้

- (1) การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านแก่ประชาชน
- (2) การรับฟังความคิดเห็นและปรึกษาหารือกับประชาชน
- (3) การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและตัดสินใจ
- (4) การให้ประชาชนร่วมมือในการดำเนินการและตัดสินใจ
- (5) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ

การละเลยเพิกเฉยของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่ให้โอกาสในการพัฒนาจากระดับของการมีส่วนร่วมตามลำดับ อาจเป็นเหตุในการร้องเรียนเรื่องคุณยพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 2

คณะกรรมการสรรหา

มาตรา 8 ให้มีคณะกรรมการสรรหา จำนวน 11 คน ซึ่งมีที่มาจาก

(1) ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(3) นายกสภานายความแห่งประเทศไทย

(4) ประธานคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน

(5) ประธานสภาหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม ประธานสมาคมธนาคารไทย และประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ 1 คน

(6) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินการโดยมิใช่เป็นการหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน จำนวน 4 คน ซึ่งเลือกกันเองในแต่ละด้าน ด้านละ 1 คน จากองค์กรภาคเอกชนที่มีวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้

(6.1) ด้านการพัฒนาชุมชนชนบท การพัฒนาชุมชนเมือง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการเกษตรทางเลือก หรือการจัดการเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(6.2) ด้านการพัฒนาชีวิตของเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือผู้ป่วย

(6.3) ด้านสิทธิเสรีภาพของประชาชน สิทธิของผู้บริโภค การส่งเสริมประชาธิปไตย หรือการพัฒนาแรงงาน

(6.4) ด้านการสาธารณสุข การศึกษา หรือศิลปวัฒนธรรม

(7) ผู้แทนสื่อมวลชน ในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ 1 คน

(8) ผู้แทนสภาองค์กรชุมชนระดับชาติ

มาตรา 9 กำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหาไว้ ดังต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่พิจารณาสรรหากรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

(2) คัดเลือกบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนจากองค์กรภาคประชาชนด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า สามเท่าของจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีได้ตามที่กำหนดสำหรับกลุ่มนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

(3) ให้บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกของแต่ละกลุ่มตาม (2) ประชุมกัน เพื่อทำการคัดเลือกกันเองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด ให้ได้บุคคลผู้ที่จะเป็นสมาชิก ตามจำนวนที่จะพึงมีได้ตามที่กำหนดสำหรับกลุ่มนั้น ๆ ทั้งนี้ ให้บุคคลผู้ได้รับคะแนนลำดับรองลงไปจำนวนห้าคนแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับการบรรจุในบัญชีรายชื่อสำรองของแต่ละกลุ่มนั้น ๆ

หมวด 3

คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 10 ให้มีคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยกรรมการจำนวน 15 คน ซึ่งมีที่มาจาก

- (1) ผู้แทนจากสภาพพัฒนาการเมือง จำนวน 1 คน
- (2) ผู้แทนจากสภาองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
- (3) ผู้แทนจาก อบต. ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ 1 คน
- (4) บุคคลซึ่งเป็นตัวแทนจากองค์กรภาคประชาชนด้านต่างๆ ในสังคม จำนวน 9 คน
 - (4.1) ภาคเกษตร จำนวน 1 คน
 - (4.2) ภาคอุตสาหกรรม จำนวน 1 คน
 - (4.3) ภาคบริการ จำนวน 1 คน
 - (4.4) ภาคแรงงาน จำนวน 1 คน
 - (4.5) ภาคเด็กและการศึกษา จำนวน 1 คน
 - (4.6) ภาคการคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 1 คน
 - (4.7) ภาคสื่อมวลชน จำนวน 1 คน
 - (4.8) ภาคฐานทรัพยากร จำนวน 1 คน
 - (4.9) ภาคกลุ่มคนพิการ จำนวน 1 คน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิ จากบุคคลผู้มีประสบการณ์ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จำนวน 2 คน
- (6) เลขาธิการคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

กำหนดให้การสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลตาม (5) เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสรรหากำหนด โดยต้องคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์การมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ และการสรรหาเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลตาม (4) และ (5) ต้องคำนึงถึงการกระจายสัดส่วนระหว่างเพศชายและหญิงให้สมดุล

มาตรา 11 คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (3) เคยทำเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่น้อยกว่า 2 ปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์

ที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

- (4) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา อบจ. หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น
- (5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งของพรรคการเมือง
- (6) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (7) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (8) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (9) ไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (10) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง

ห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(11) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(12) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(13) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(14) ไม่เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

(15) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(16) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา 12 ให้กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันประกาศรายชื่อกรรมการในราชกิจจานุเบกษา และอาจได้รับการสรรหาใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้ กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับการสรรหาขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 13 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ดาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12
- (4) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (5) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 14 ค่าตอบแทนหรือประโยชน์อื่น ๆ ของคณะกรรมการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการนั้น

มาตรา 15 ให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เผยแพร่ ผลักดัน ให้เกิดความรู้และตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมทุกมิติ

(2) เสนอแนะและจัดทำร่างกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเร่งรัดให้มีการจัดทำหรือแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน

(3) ทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในรายงานให้ระบุโดยชัดแจ้งว่าหน่วยงานใดของรัฐที่ละเลยหรือปฏิเสธมิให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ไขและพัฒนา

(4) กำกับดูแลการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

(5) แต่งตั้งและถอดถอนคณะอนุกรรมการด้านต่างๆ มอบหมายให้ประธานอนุกรรมการเฉพาะด้านปฏิบัติหน้าที่แทน ตามความเหมาะสม

(6) มอบนโยบายและสนับสนุนงานธุรการของสำนักงานและศูนย์สนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

(7) บริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 16 คณะกรรมการอาจพิจารณาศึกษาเรื่อง que เห็นว่าสมควรกำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย หรือแนวทางเพื่อให้เกิดกระบวนการที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ

มาตรา 17 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอำนาจต่อไปนี

(1) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนประชาชนในการใช้สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมในการนี้หากมีการร้องเรียนว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใดละเลยหรือเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามกระบวนการที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ กำหนดไว้ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องศาลปกครองแทนประชาชนได้

(2) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพื่อให้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาได้

(3) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีหนังสือเรียกบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องมาตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดได้

(4) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและโดยไม่ชักช้าก่อนการตรวจสอบหรือรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และเท่าที่สามารถกระทำได้ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากไม่สามารถกระทำการดังกล่าวได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งได้ขอร้องมาเป็นพยาน ในการนี้ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นไปโดยสะดวก

(5) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี่ยงเลี้ยงและค่าเดินทางของบุคคลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อทำการตรวจสอบการละเมิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 18 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการ อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เพื่อทำการตรวจสอบการละเมิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 19 ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้น เรียกโดยย่อว่า “ส.ส.ป.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Office for Public Participation” เรียกโดยย่อว่า “OPP” เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของประธานกรรมการ

สำนักงานมีฐานะเป็นส่วนราชการตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ

มาตรา 20 ให้สำนักงานมีที่ทำการใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใกล้เคียง
สำนักงานอาจจัดตั้งศูนย์ประสานงานในภูมิภาคหรือท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 21 ให้สำนักงานดำเนินงานภายใต้วัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน องค์กรชาวบ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรธุรกิจ และหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ที่มีจุดหมายร่วมหรือใกล้เคียงกัน ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (2) สนับสนุนสร้างเครือข่ายและเสริมสร้างความร่วมมือด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ระหว่างภาคประชาสังคม ภาคทุน และภาครัฐ
- (3) เป็นศูนย์กลางในการเรียกร้อง แสดงความเห็น ขอให้รัฐรับฟังหรือชี้แจง และกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ
- (4) กำหนดแผนการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามนโยบายที่คณะกรรมการให้ความเห็น
- (5) เป็นหน่วยงานประสานงานในการนำนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มาปฏิบัติ

มาตรา 22 ให้สำนักงานมีเลขาธิการคณะกรรมการคนหนึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างสำนักงาน โดยจะให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานด้วยก็ได้

การแต่งตั้งเลขาธิการให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

การจัดโครงสร้างของสำนักงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ กำหนด

หมวด 4

ศูนย์สนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 23 นอกจากโครงสร้างตามมาตรา 22 ให้จัดตั้งศูนย์สนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นภายใต้สำนักงาน มีหน้าที่ในการให้บริการแลกเปลี่ยน สื่อสาร และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ให้บริการปรึกษาข้อมูลวิชาการและฝึกอบรมกระบวนการ และให้บริการจัดเวทีสาธารณะและสารคดีโครงการ

ศูนย์สนับสนุนและประสานงานกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะแบ่งส่วนงานออกเป็น ศูนย์ย่อยที่มีคณะกรรมการ โดยเฉพาะของตนเองก็ได้

หมวด 5

กองทุนเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชน

มาตรา 24 ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นในสำนักงาน เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนและนำรายได้ของกองทุนไปใช้ในการบริหารงาน การกำกับดูแล และการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของสำนักงาน คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะด้าน และศูนย์ต่าง ๆ

การบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 25 รายได้ของกองทุนมาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- (1) ทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (2) เงินอุดหนุนทั่วไปเป็นรายปีจากรัฐบาล
- (3) เงินอุดหนุนจากภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย ทั้งนี้ ให้มีการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้แก่ผู้บริจาคด้วย
- (4) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้อื่นจากการดำเนินการ
- (5) ดอกผลของเงิน รายได้ หรือทรัพย์สินอื่นใดของกองทุน

หมวด 6

บทลงโทษ

มาตรา 26 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 5 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับตามสัดส่วนความเสียหาย

บทเฉพาะกาล

มาตรา 27 ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการสรรหาคำเนินการออกระเบียบตามมาตรา 10 วรรคสอง

มาตรา 28 ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการตามมาตรา 11 ให้แล้วเสร็จ

มาตรา 29 ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน และให้เลขาธิการสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน จนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี